

Dosarul nr. 2ra-316/19

Prima instanță: Jud. Bălți, sediul Central (jud. A. Cerbu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Albu, E. Bejenaru, A. Toderas)

DECIZIE

13 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” împotriva Tamarei Boldișor cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

și cererea reconvențională înaintată de către Tamara Boldișor împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Garant Design” cu privire la declararea nulă a clauzei contractuale și încasarea penalității,

împotriva deciziei din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Tamara Boldișor reprezentată de avocatul Denis Duca, s-a casat parțial hotărârea din 15 februarie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central și în această parte s-a emis o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă:

La 24 iunie 2016, Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tamarei Boldișor cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, conform contractului de vânzare din 29 septembrie 2015 Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” a livrat marfă Tamarei Boldișor în sumă totală de 1 927 de Euro.

Reclamanta a menționat că, termenul de livrare a mărfii a fost la 20 octombrie 2015, respectiv marfa urma să fie achitată la data respectivă, acesta fiind termenul scadent.

A relatat că, a livrat și a instalat construcția, fapt confirmat prin semnătura părții în procesul-verbal de predare-primire a lucrărilor efectuate din 7 martie 2015, însă

pârâta nu a achitat în totalitate prețul specificat în contract, astfel având datorie în mărime de 827 de Euro, ceea ce la acel moment constituia suma de 18 456,90 de lei.

A explicat că, a încercat să soluționeze pe cale amiabilă litigiul apărut, respectiv la data de 28 martie 2016 a expediat în adresa pârâtei reclamația nr. 28/03, prin care a informat despre încălcarea obligațiilor contractuale și a solicitat achitarea datoriei restante. Însă, la reclamația înaintată nu a primit răspuns, iar datoria nu a fost stinsă integral.

Reclamanta a solicitat încasarea din contul Tamarei Boldișor a datoriei în sumă de 18 456, 90 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 2 002, 45 de lei, precum și cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 613, 78 de lei.

Pe parcursul examinării cauzei, la data de 18 octombrie 2016 Tamara Boldișor a depus cerere reconvențională împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Garant Design”.

În motivarea acțiunii reconvenționale s-a invocat că, la 29 septembrie 2015 între Tamara Boldișor și Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” a fost încheiat contractul privind livrarea și montarea porții secționare pentru garaj și automatică la porțile de fier, prețul total al contractului fiind în sumă de 2 027 de Euro.

A comunicat că la data încheierii contractului a achitat un avans de 1 000 de Euro.

Conform pct. 3.1 din contract, termenul maxim de livrare a mărfii a fost data de 20 octombrie 2015. Prin urmare, Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” urma să execute obligațiunile contractuale cel târziu la data de 20 octombrie 2015, iar în baza pct. 2.3, Tamara Boldișor după montare și semnarea actului de predare-primire urma să achite restul sumei de 1 027 de Euro.

A afirmat că, Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” și-a executat obligațiile contractuale abia la data de 7 decembrie 2015, adică cu o întârziere de 47 de zile calendaristice.

Reclamanta a indicat că, la data de 7 decembrie 2017, după montarea și semnarea actului de predare-primire a lucrărilor efectuate, a notat în acest act precum că are pretenții referitor la termenul de executare, fiind întârziat cu 47 de zile.

A susținut că, a mai achitat suma de 200 de Euro, iar restul sumei de 827 de Euro a refuzat să o achite din motivul că s-a simțit lezată în drepturi, fiind nevoită să stea 47 de zile fără marfa comandată și fiind astfel în imposibilitate de a pleca de acasă.

A relevat că, după convorbirile telefonice cu reprezentanții companiei, la data de 12 decembrie 2015 a înaintat o reclamație privind reducerea prețului pentru lucrare, în care a invocat că, în caz contrar își rezervă dreptul de a solicita achitarea penalității în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (2) din Legea privind protecția consumatorilor.

A mai adăugat că, la 24 decembrie 2015 a recepționat de la Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” răspunsul nr. 24/12, prin care a refuzat în satisfacerea reclamației privind reducerea prețului.

Conform pct. 5.1 din contract, în cazul nerespectării condițiilor contractului vânzătorul achită o amendă în mărime de 0,01% din costul mărfii neachitate, pentru fiecare zi de întârziere.

În opinia reclamantei această clauză a contractului nu este doar abuzivă, dar și una care contravine legii. Clauza prin care antreprenorul a micșorat penalitatea pentru fiecare zi de întârziere de la 10% la 0,01% este una abuzivă, contravine legii și este nulă de drept. Astfel, 10% pentru fiecare zi de întârziere din suma de 2 027 de Euro calculată din 20 octombrie 2015 până la 7 decembrie 2015, adică pentru 47 zile de întârziere constituie suma de 9 526, 90 de Euro.

Reclamanta Tamara Boldișor a solicitat declararea ca fiind nulă și abuzivă clauza prevăzută la pct. 5.1 a contractului din 29 septembrie 2015, prin care s-a micșorat penalitatea prevăzută de lege de la 10% la 0,01%, încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Garant Design” a penalității în mărime de 9 526, 90 de Euro. La fel a cerut și respingerea cererii de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design”.

Prin hotărârea din 15 februarie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design”. S-a încasat din contul Tamarei Boldișor în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Garant Design” datoria în sumă de 19 765, 01 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 592, 95 de lei. În rest pretențiile au fost respinse.

S-a admis parțial acțiunea reconvențională depusă de către Tamara Boldișor. S-a declarat abuzivă și nulă clauza din pct. 5.1 a contractului din 29 septembrie 2015, încheiat între Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” și Tamara Boldișor. S-a respins ca tardivă pretenția privind încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Garant Design” a penalității pentru întârzierea executării.

Prin decizia din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost admis apelul declarat de Tamara Boldișor reprezentată de avocatul Denis Duca, s-a casat parțial hotărârea din 15 februarie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central în partea ce ține de încasarea penalității și în această parte s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a încasat de la Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” în beneficiul Tamarei Boldișor penalitatea în mărime de 9 526, 90 de Euro. S-a încasat de la Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” în beneficiul Tamarei Boldișor cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat achitată la depunerea apelului în mărime de 441, 71 de lei. În rest hotărârea a fost menținută.

La data de 26 decembrie 2018, Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” a declarat recurs împotriva deciziei din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de fond a examinat cauza sub toate aspectele, a stabilit cu certitudine raportul juridic aflat în litigiu, a aplicat corect atât legea materială cât și cea procesuală.

A menționat că decizia contestată urmează a fi casată, deoarece instanța de apel la adoptarea acesteia a interpretat eronat legea referitor la calcularea termenului de prescripție extinctivă și nu a ținut cont nici de prevederile art. 272 alin. (1) din Codul civil. Totodată, Tamara Boldișor nu a solicitat nici repunerea în termen pentru exercitarea pretinsului drept încălcat.

A explicat că, prin decizia emisă, instanța ierarhic inferioară a agravat situația Societății cu Răspundere Limitată „Garant Design”, fiind dispusă încasarea din contul

acesteia a sumei de 9 526, 90 de Euro, deși valoarea tranzacției este de doar 1 927 de Euro.

În opinia recurenteii, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural și anume art. 369 alin. (1) lit. a) nu a restituit fără examinare cererea de apel a Tamarei Boldișor.

Recurenta a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de două luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la 25 septembrie 2018.

Recurentul a recepționat decizia instanței de apel la data de 6 noiembrie 2018.

Astfel, recursul declarat la 26 decembrie 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 23 ianuarie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului cererea de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Prin referința depusă la data de 28 februarie 2019 Tamara Boldișor a solicitat ca recursul declarat să fie considerat inadmisibil.

Prin încheierea din 27 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design”, a fost considerat admisibil, fiind transmis în Colegiul lărgit pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți și a menține hotărârea din 15 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele cauzei s-a constatat cu certitudine că, înaintând acțiunea în judecată împotriva Tamarei Boldișor, Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” a solicitat încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Ulterior, pe parcursul examinării cauzei Tamara Boldișor a depus cerere reconvențională împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Garant Design”, prin care a solicitat declararea nulă a clauzei contractuale și încasarea penalității.

Judecând cauza, prima instanță prin hotărârea din 15 februarie 2018, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design”. A încasat din contul Tamarei Boldișor în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Garant Design” datoria în sumă de 19 765,01 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 592,95 de lei. În rest a respins pretențiile.

A admis parțial acțiunea reconvențională depusă de către Tamara Boldișor. A declarat abuzivă și nulă clauza din pct. 5.1 a contractului din 29 septembrie 2015, încheiat între Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” și Tamara Boldișor. A respins ca tardivă pretenția privind încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Garant Design” a penalității pentru întârzierea executării.

Verificând legalitatea actului de dispoziție adoptat de către prima instanță, Curtea de Apel Bălți prin decizia din 25 septembrie 2018, a admis apelul declarat de Tamara Boldișor reprezentată de avocatul Denis Duca, a casat parțial hotărârea din 15 februarie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central în partea ce ține de încasarea penalității și în această parte a emis o nouă hotărâre prin care a încasat de la Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” în beneficiul Tamarei Boldișor penalitatea în mărime de 9 526, 90 de Euro. A încasat de la Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” în beneficiul Tamarei Boldișor cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat achitată la depunerea apelului în mărime de 441, 71 de lei. În rest a menținut hotărârea.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanța a respins pretenția privind încasarea penalității că fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, interpretând eronat prevederile art. 268 alin. (1) lit. a) din Codul civil, or termenul dat este prevăzut pentru calcularea penalității, adică 180 de zile.

Instanța de apel a invocat că cererea privind încasarea penalității urmează a fi depusă, ținând cont de termenul prevăzut la art. 267 alin. (1) din Codul civil, adică în termen de 3 ani.

A considerat acțiunea reconvențională depusă în termen, întrucât prin cererea dată depusă la 18 octombrie 2016 se solicită penalitatea pentru perioada 20 octombrie 2015 – 7 decembrie 2015.

În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) lit. a), c) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Având în vedere faptul că, recurenta invocă dezacordul cu decizia instanței de apel în partea prin care a fost admisă pretenția Tamarei Boldișor cu privire la încasarea penalității, instanța de recurs urmează a se expune doar în privința acesteia.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, cercetând materialele din dosar în raport cu argumentele recurentei, consideră incorectă concluzia instanței de apel referitoare la admiterea pretenției

înaintate de către Tamara Boldișor cu privire la încasarea penalității în sumă de 9 526, 90 de Euro.

Întru argumentarea concluziei date se menționează următoarele.

Conform art. 512 alin. (1) din Codul civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Art. 572 alin. (1), (2) din Codul civil statuează că, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

În temeiul art. 514 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 666 alin. (1) din Codul civil, contractul este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

Art. 753 alin. (1) din Codul civil prevede că, prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar acesta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.

În speță, prin contractul de vânzare din 29 septembrie 2015 încheiat între Tamara Boldișor (cumpărător) și Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” (vânzător), vânzătorul a livrat, iar cumpărătorul a primit contra plată mărfuri – accesorii pentru geamuri, costul total al cărora conform pct. 2.1 din contract constituie suma de 1 927 de Euro (f.d.5-6).

În temeiul pct. 2.2 din contractul menționat supra, cumpărătorul s-a obligat să achite un avans în mărime de 900 de Euro din costul total al contractului, iar conform pct. 2.3 cumpărătorul achită restul sumei în mărime de 1 027 de Euro după montarea și semnarea actului de predare-primire.

Totodată, la încheierea contractului părțile au stabilit că, termenul maxim de livrare a mărfii este data de 20 octombrie 2015, fapt ce se confirmă în pct. 3.1. din contract.

Conform art. 757 alin. (1) lit. a) din Codul civil, vânzătorul trebuie să predea bunul la data stabilită în contract sau la data care poate fi dedusă din contract.

Din suportul probatoriu anexat la materialele cauzei rezultă că, la data de 7 decembrie 2015 a fost întocmit proces-verbal de predare-primire a lucrărilor (mărfurilor) efectuate, prin care se atestă că Boldișor Tamara a preluat lucrările de confecționare și montare, precum și a indicat că are pretenții la termenul de executare, comanda fiind reținută cu 47 zile (f.d.8).

Conform pct. 5.1 din contractul de vânzare din 29 septembrie 2015, în cazul nerespectării condițiilor contractului vânzătorul achită o amendă pentru fiecare zi de întârziere.

În conformitate cu prevederile art. 21 alin. (1) din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, prestatorul (executantul) este obligat să asigure prestarea serviciului (executarea lucrării) în termenele și condițiile stabilite în reglementările specifice în domeniu sau stipulate în contractul de prestare a serviciului (executare a lucrării).

Art. 32 alin. (2) și (5) din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, prevede că în cazul încălcării termenelor stabilite, conform art.21, de începere și finalizare a prestării serviciului (executării lucrării) sau termenelor noi fixate de consumator, prestatorul (executantul) achită consumatorului pentru fiecare zi (oră, dacă termenul a fost stabilit în ore) depășită o penalitate în mărime de 10% din prețul serviciului (lucrării). Pretențiile consumatorului privind repararea prejudiciului și achitarea penalităților, prevăzute de prezenta lege sau de contract, se soluționează de vânzător, prestator pe cale amiabilă sau pe cale judiciară, conform legislației.

La caz, se reține că, întrucât termenul maxim de livrare a mărfii a fost până la data de 20 octombrie 2015, însă Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” și-a executat obligațiile abia la 7 decembrie 2015, cu o întârziere de 47 zile calendaristice, Tamara Boldișor la 12 decembrie 2015 a înaintat reclamație privind reducerea prețului, invocând în acest sens că își rezervă dreptul de a solicita achitarea penalității conform dispozițiilor art. 32 alin. (2) din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003 (f.d.24).

Prin răspunsul nr. 24/12 din 24 decembrie 2015 recepționat de la Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design”, Tamarei Boldișor i s-a comunicat că întru soluționarea pe cale amiabilă a litigiului sunt de acord cu reducerea prețului comenzii sau calcularea penalității conform calcului indicat.

Tamara Boldișor nefiind de acord, la data de 18 octombrie 2016 a înaintat prezenta acțiune reconvențională, solicitând încasarea penalităților de întârziere ce rezultă din contract, acesta fiind executat cu întârziere de 47 de zile, adică la data de 7 decembrie 2015.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că fiind justă concluzia instanței de fond cu privire la respingerea ca tardivă a pretenției date.

Or, în conformitate cu prevederile art. 267 alin. (1) din Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să își apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Art. 268 din Codul civil (în vigoare la momentul înaintării pretenției) statuează expres că, se prescriu în termen de 6 luni acțiunile privind: a) încasarea penalității.

Deci, în asemenea circumstanțe Tamara Boldișor pentru a-și apăra dreptul încălcat cu privire la încasarea penalităților urma să se adreseze în instanța de judecată în termenul special de 6 luni, adică cel târziu la data de 7 iunie 2016.

Cu toate acestea reclamanta/intimata Tamara Boldișor a depus acțiunea reconvențională la 18 octombrie 2016 cu încălcarea termenului special de prescripție, fără a solicita însă repunerea în termenul de a se adresa în instanța de judecată.

Totodată la acest capitol nu poate fi reținută nici poziția instanței de apel precum că termenul special de 6 luni este termenul prevăzut pentru calcularea penalității, adică 180 de zile.

Or, de fapt, termenul special de 6 luni este termenul în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat.

Mai mult, se menționează că spre deosebire de art. 267, art. 268 și alte norme ale legislației civile prevăd că pentru diferite categorii de exigențe de către lege pot fi stabilite termene speciale ale prescripției: prescurtate (mai mici de 3 ani) sau mai lungi față de termenul de prescripție general (de 3 ani).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță în mod corect a apreciat circumstanțele cauzei și conform prevederilor legale a emis o hotărâre legală și întemeiată.

Circumstanțele descrise însă determină Colegiul să conchidă că soluția instanței de apel este neîntemeiată, deoarece a fost emisă cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, din care considerente aceasta nu poate fi menținută.

Având în vedere cele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design”, a casa decizia din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți și a menține hotărârea din 15 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design”.

Se casează decizia din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți și se menține hotărârea din 15 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Garant Design” împotriva Tamarei Boldișor cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, și cererea reconvențională înaintată de către Tamara Boldișor împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Garant Design” cu privire la declararea nulă a clauzei contractuale și încasarea penalității.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu